

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hyvin valmistellusta hallituksen esityksestä.

P2X Solutions ("P2X") on vihreän vedyn ja synteettisten polttoaineiden edelläkävijä. Ensimmäinen vihreän vedyn ja synteettisen metaanin tuotantolaitoksemme Harjavallassa on käynnistymässä. Tavoitteenamme on saavuttaa 1 GW:n vedyn tuotantokapasiteetti vuoteen 2031 mennessä.

Ehdotettu verohyvitys on erittäin tervetullut kannustin edistämään vihreän siirtymän hankkeiden toteutumista Suomessa. On tärkeää, että perinteisesti varsin pitkäkestoisten investointitukihakujen lisäksi tarjolla on tuki-instrumentti, josta useat yritykset voivat hyötyä ennakoitavasti ja samanaikaisesti.

Verohyvitysmallin viimeistelyssä on kuitenkin tärkeää arvioida tarkasti ehdotuksen todellisia vaikutuksia. Nyt ehdotettu malli on hyvin rajattu tuen piiriin sopivien hankkeiden, niiden kypsyyden, yritysten koon sekä käytetyn teknologian osalta. Suomen etu kuitenkin olisi, että puitesääntöjen sallimat joustot hyödynnettäisiin siten, että malli tukisi mahdollisimman monen taloudellisesti järkevän ja teknologisesti toteuttamiskelpoisen vihreän siirtymän hankkeen etenemistä.

Suurin haaste mallissa vetyhankkeiden osalta on verkkosähkön hyödyntämisen rajaaminen mallin ulkopuolelle. EU:n vähähiilistä vetyä koskeva delegeoitu säädös on parhaillaan lausunnoilla ja olemme siirtymässä tilanteeseen, jossa vetymarkkinoiden lopputuotteet laajenevat tiukimmat kestävyyskriteerit täyttävistä RFNBO:ista vähähiilisiin tuotteisiin. Mikäli Suomi jatkaa yksinomaan

RFNBO-tuotannon tukemista on katseemme auttamattomasti menneessä. Lisäksi RFNBO:iden tuotantopotentiaali on vähähiilisiä tuotteita rajatumpi, minkä vuoksi tuotannon skaalaaminen teollisuus ja liikennesektoreiden edellyttämälle tasolle on haastavaa.

Suomen vähähiilinen sähköverkko on yksi merkittävimmistä kansallisista kilpailueduistamme. Mikäli verkkosähkön hyödyntäminen rajataan verohelpotuksen ulkopuolelle, annamme toisesta suunnasta yrityksille taloudellisen porkkanan, samalla kun toisesta suunnasta rajoitamme kepillä markkinoiden ja sääntelyn yrityksille tarjoamia mahdollisuuksia. Tästä syystä on olemassa riski, että yritykset harkitsevat, kannattaisiko tuesta itseasiassa kieltäytyä. Verkkosähkön rajaamisen taustalla on esityksen mukaan aikataulusyyt sekä hallinnollisten prosessien kankeus. Nämä eivät kuitenkaan voi olla perusteina sille, että malli estää yrityksiä hyödyntämästä kansallista puhdasta sähköä sääntelyn sallimalla tavalla.

Mallin viimeistelyssä tulee lisäksi kiinnittää huomio siihen, että erikokoisten ja -tyyppisten yritysten sekä hankkeiden tarpeet otetaan huomioon. Suomen ei tule ennakolta rajoittaa tuettavien hankkeiden piiriä liian korkeilla hankekohtaisilla ylärajoilla tai aikatauluilla, vaan mallin tulee mahdollistaa myös innovatiivisten kasvuyritysten investoinnit. Lisäksi on tärkeää, että yritysten välisten yhteishankkeiden edistäminen ja erityyppisten rahoitusjärjestelyiden hyödyntäminen ovat mahdollisia verohyvityksen puitteissa.

Hankkeiden toteuttamiselle asetettu 36 kuukauden aikaraja on varsin lyhyt ja sitä tulee pystyä jatkamaan ilman sanktioita, mikäli viivästys johtuisi markkinoiden viivästymisestä, teknologian saatavuudesta tai luvituksesta johtuvista syistä. Yrityksestä johtumattomia syitä tulee siis tulkita laajasti. Nyt ehdotettu hakuaika on myös varsin rajallinen ja mielestämme mallin jatkoa tulisikin jo alkaa valmistella. On myös oleellista, että hakuprosesseja varten varataan riittävät viranomaisresurssit sekä Business Finlandissa että Verohallinnossa.

Ehdotetuilla muutoksilla kauan kaivatusta verohyvityksestä tulisi entistä vahvempi ja sen vaikutukset Suomen talouskasvulle ja ilmastotavoitteille voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti.

Borg Jenni
P2X Solutions Oy